GEMEENTE RIDDERKERK

SPELREGELS PARTICIPATIE

Het bestuur is er in het belang van de burgers en niet andersom.
Een goede wisselwerking tussen het gemeentebestuur en alle partijen in de Ridderkerkse samenleving (inwoners, bedrijven, organisaties en instellingen) is daarom van groot belang. Het gemeentebestuur moet iets doen met de wensen, zorgen en problemen van haar burgers. En besluiten, plannen en voornemens van het gemeentebestuur moeten gedragen worden door de betrokkenen. Participatie is het instrument om de kwaliteit van de produkten en de betrokkenheid van de inwoners te verbeteren.

Het gemeentebestuur vindt het belangrijk dat de Ridderkerkse samenleving vertrouwen heeft in de gemeente. We willen dit vertrouwen verdienen. De lage score in het Burgertevredenheidsonderzoek voor het vertrouwen van onze burgers in wat de gemeente doet met hun adviezen - participatiemogelijkheden - is reden om maatregelen te nemen. Het waarderingscijfer dat inwoners nu geven is 5,4. Dat cijfer moet eind 2007 op 7 staan. En eind 2009 moet dat een 8 zijn. De waardering van inwoners en partners van de gemeente over hoe de gemeente presteert dient met tenminste 10% per jaar te stijgen. Eén van de maatregelen die we daarvoor willen nemen is het verbeteren van de participatie met belanghebbenden. Daartoe is het nodig dat er gemeentebreed anders gewerkt gaat worden, hoe wij dat willen doen, hebben we in de spelregels hieronder samengevat.

wij zijn ervan overtuigd dat goede participatie leidt tot betere kwaliteit van de producten en dienstverlening van de gemeente.

DE PRINCIPES VAN HET SPEL:
In Ridderkerk gaan we uit van de volgende spelprincipes:

1. Politieke speelruimte en duidelijke spelregels

Dat betekent dat iedereen weet welke invloed (speelruimte) er mogelijk is, en dat er afspraken zijn over de aanpak, dat wil zeggen: het spel, de spelregels en de speelduur.

- Daarom gaan we bij de gemeente werken met **startnotities**. Voordat beleid of een project wordt ontwikkeld wordt een startnotitie gemaakt. In een startnotitie staat onder andere welke speelruimte er is voor participatie en de spelregels waar we ons aan willen houden bij de ontwikkeling van het betreffende beleid of project.

2. Participatie doe je samen

De startnotitie op zich is geen onderwerp voor participatie, maar als het gaat om een algemeen maatschappelijk gevoelig onderwerp, gaan we wel in overleg met de betrokkenen over hoe we de participatie het beste in kunnen richten.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3. Participatie vergt een investering en dus een gemotiveerde keuze

We weten dat de kosten die we voor participatie maken vaak worden terugbetaald, omdat door participatie de kwaliteit van het beleid beter wordt. We zorgen er dus voor, dat de kosten opwegen tegen de winst die wordt behaald: een bewuste keuze voor een goed evenwicht tussen investering en rendement.

4. Participatie; tijdens het spel geen spelbederf

Als we vooraf afspraken maken over hoe het spel gespeeld wordt, houden we dus ook in de gaten dat het spel gespeeld wordt zoals is afgesproken. Wie zich niet aan de spelregels houdt, wordt daarop aangesproken. Als dat niet helpt dan wordt het spel stopgezet of gaan de andere spelers zonder hem/haar door.

- Als spelregels tussentijds moeten worden aangepast, kan dat, maar dan moeten alle deelnemers (de bij de startnotitie betrokken partijen) het ermee eens zijn en het besluit moet bestuurlijk zijn gedekt.
- Bij het participatieproces speelt de politiek in principe alleen aan het begin (de startnotitie) en aan het eind (vaststellen van het beleid) een rol. Als de gemeenteraad, of leden daarvan zelf een actieve rol willen spelen tijdens de beleidsvoorbereiding dan geven zij dat in de startnotitie aan.

5. Participatie is een spel waarin iedereen een aandeel levert: elk aandeel wordt gewogen

Aan het eind van het spel moet het bestuur met argumenten aangeven wat met de uitkomsten wordt gedaan. Als een uitkomst niet wordt overgenomen wordt (naar alle betrokkenen) duidelijk aangegeven wat daar de reden voor is.

6. Participatie in Ridderkerk: daar zijn we ambitieus in

Het is de kunst om ‘verstandig’ in te zetten. Dat wil zeggen: het juiste instrument (participatievorm) kiezen voor een bepaald beleid, plan of project. Bij elke doelstelling past een andere vorm van participatie. We onderscheiden in Ridderkerk zes vormen van participatie; hoe ‘zwaarder’ de vorm, hoe groter de invloed van inwoners/organisaties. We kijken eerst of de meest ‘zware’ vorm van toepassing is. Is dat niet mogelijk dan kiezen we voor een lichtere vorm.

a)	informeren	info informatieavonden, huis-aan-huisblad, campagnes, excursies
b)	Raadplegen	inspraakavonden, hoorzittingen, digitale peilingen, enquêtes, prijsvragen, debatten, groepsgesprekken, omnibusonderzoek en wijkbezoeken van het college
c)	Adviseren	adviesraden, wijkoverleggen, beleidsplatforms, rondetafelgesprekken
d)	Mee-ontwikkelen	overleggroepen, projectgroepen, wijkoverleggen, beleidsplatforms, werkateliers
e)	Meebeslissen	stuurgroep, medezeggenschap, (bindend) referendum, wijkoverleg met budget
f)	Zelfdoen	!!!

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

DE SPELREGELS

In een **startnotitie** wordt door de ‘projectleider’ een voorstel gedaan hoe de participatie wordt vormgegeven.

- Daarin wordt opgenomen: wie doen mee met de participatie, de mate van invloed die mogelijk is, de participatievorm, de doelstelling van de participatie en de afbakening van de participatie (wat is het onderwerp van participatie WEL en waarover gaat de participatie NIET).

- In elke startnotitie wordt beschreven op welk moment van het beleidsontwikkelproces de participatie plaats kan vinden. Niet alleen bij het ontwikkelen van beleid of het evalueren ervan, ook tijdens de uitvoering van projecten en bij regulier beheer zijn momenten waarop participatie plaatsvindt (zie het kader op de volgende bladzijde)

Het plan/project/beleidsontwikkelproces bestaat uit 6 fasen:

1. initiatieffase (komen tot het besluit om beleid te gaan ontwikkelen)
2. beleidsontwikkelfase
3. besluitvormingsfase (beslissen dat tot uitvoering kan worden over gegaan)
4. uitvoeringsfase (iedereen gaat aan het werk)
5. monitoringsfase (kijken of het werk op schema ligt)
6. evaluatiefase (bereiken we wel wat we wilden? Of: werkt het? De uitkomst van deze fase is: gaan we zo door - met fase 4 – of willen we het anders doen? - door naar fase 1.

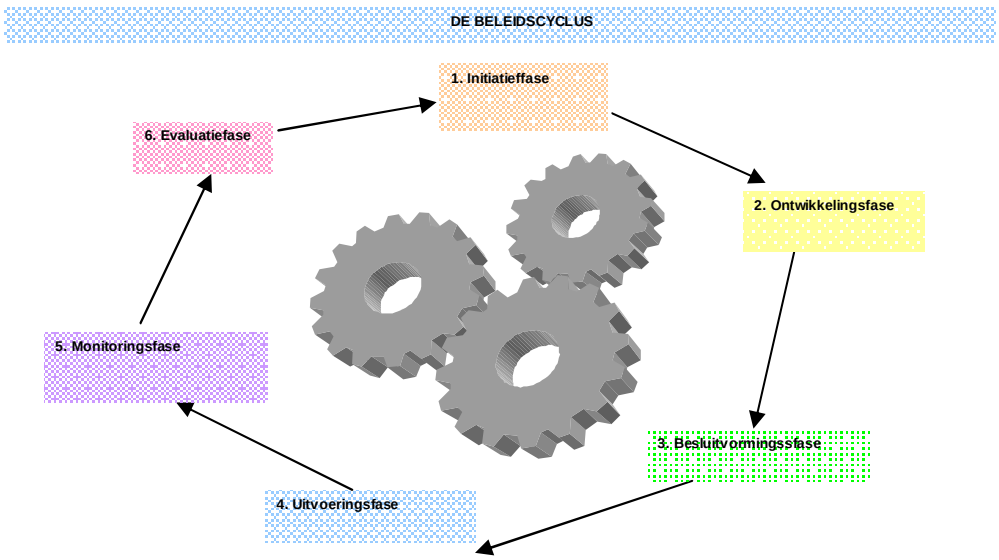

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

PARTICIPATIE IS EEN SAMENWERKINGSPROCES

Er zijn verschillende samenwerkingsprocessen, elke soort samenwerking vraagt om eigen keuzes voor spelregels. We hebben in Ridderkerk samenwerkingsprocessen tussen:

1. samenwerking raad - college
2. samenwerking college - (advies)platforms/belangengroepen/wijken
3. samenwerking college – elke inwoner van Ridderkerk
4. samenwerking raad – elke inwoner van Ridderkerk

Hieronder vindt u hoe deze verschillende samenwerkingsafspraken eruit gaan zien.

1. Hoe gaan gemeenteraad en college met elkaar om?

Sinds de introductie van het duale bestel wordt er gediscussieerd over de vraag wat de rol is van het college en wat die van de raad. Wie neemt het initiatief voor welke onderdelen van een participatietraject?
In Ridderkerk weten we dat het een groot goed is als bij participatie de raad en het college het met elkaar eens zijn ten opzichte van de spelregels. Dit leidt tot de spelregel dat het college in een startnotitie een voorstel doet over de participatie.

- Als de raad zelf invulling wil geven aan de participatie en niet alles aan het college wil overlaten dan zal dat in de startnotitie vastgesteld worden.
- Als de raad bij de startnotitie zelf geen participatie wenst in te vullen dan zal de raad lopende het proces zelf geen initiatieven meer ontwikkelen. Hiermee zijn - en blijven - de spelregels voor iedereen duidelijk.
  Het college geeft bij de nota aan hoe de adviezen uit het participatieproces zijn afgewogen.

2. Hoe gaan college en de participatieplatforms met elkaar om?

2.1 Welke participatieplatforms kent Ridderkerk?

In Ridderkerk zijn verschillende soorten platforms voor participatie die een adviesfunctie hebben voor het college (Als de raad zelf ook adviesgroepen wil benaderen maakt ze dat in de startnotitie kenbaar):

a) wijkoverleggen
b) beleidsplatforms, zoals beleidsplatform ouderen, vrijwilligers, gehandicapten, klanten van de sociale dienst, Sociaal Platform, Commissie Natuur en Milieu.
c) werkgroepen en klankbordgroepen die zich buigen over specifieke thema's, zoals jeugd- en jongerenzaken, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Wijk Ontwikkelingsplannen. (WMO en WOP)

2.2 Spelregels voor de wijkoverleggen en de beleidsplatforms:

a) Wijkoverleggen
   In jaarplannen worden toekomstige beleids- en planontwikkelingen beschreven plus de zaken, die qua uitvoering op de rol staan (herstraten, baggeren e.d.). In deze jaarplannen wordt vastgelegd wat het wijkoverleg of platform van de gemeente mag verwachten in het betreffende jaar. In het jaarplan worden ook de activiteiten van Dynamiek, Waterschap, Politie en Woonvisie voor dat betreffende jaar omschreven.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Op termijn zullen voor de wijkoverleggen ook Meerjarenplannen worden opgesteld met een planning van de activiteiten, die volgen uit onder andere de Wijkontwikkelingsprogramma's. Op basis van het jaarplan geven de wijkoverleggen en platforms aan bij welke onderwerpen ze op welke wijze betrokken willen worden. Dit geeft input voor de op te stellen startnotities.

b) Wijkoverleggen en beleidsplatforms
Er wordt (naar behoefte) voor elk wijkoverleg en participatieplatform een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente opgesteld. Het samenwerkingsconvenant met het Beleidsplatform Ouderen staat hierbij model, maar elk wijkoverleg en participatieplatform maakt zijn eigen afspraken (maatwerk). Te denken valt aan:
- Een agendacommissie (voorzitter, coördinerende ambtenaar en lid platform) bepaalt de agenda van de overleggen
- De portefeuillehouder van het betreffende wijkoverleg of platform en de beleidsambtenaar is aanwezig als dit wordt gevraagd.
- De wijkoverleggen en platforms kiezen zelf t.a.v. welk beleid zij willen participeren.
- De wijkoverleggen en platforms geven gevraagd en ongevraagd advies aan het college van B&W.

2.3 Spelregels voor organisatie van de werkgroepen en klankbordgroepen die zich buigen over specifieke thema's (zoals jeugd, WMO en WOP's)
De volgende zaken worden vooraf vastgesteld (de specifieke spelregels voor het specifieke platform moeten immers voor iedereen duidelijk zijn):

a) Waartoe dient dit thematische platform ?(wat is het doel, wat zijn de gewenste resultaten)
b) Welke deelnemers zouden er in het platform moeten zitten ?(en waar zoeken wij ze)
c) Welke vorm van participatie is het beste? (zie bij de principes: principe no 6.)
d) Wat zijn de kaders van het platform ?(financiële kaders, bestaande beleidsregels, waar kan men over mee praten etc. en waarover NIET)
e) Op welk moment binnen het project speelt het platform een rol ?(zie het beleidsontwikkelproces
f) Welke vorm wordt gekozen? (brainstormsessie, andere sessies, debat, enquête, poll, etc)
g) Hoe is het tijdspad van dit platform ?(wanneer gebeurt wat en wanneer is het klaar)
h) Welke randvoorwaarden zijn er om het platform goed te laten functioneren? (zoals draagvlak, publiciteit, ondersteuning en begeleiding, deskundigheidstraining, budget, presentatie en evaluatie)

2.4 Spelregels voor een participatiebudget
Voor de spelregels van het wijkbudget is door de partners van de raadsleden op 25 november 2005 een voorstel gedaan. Dit voorstel zal als pilot gelden in de wijken en door de gemeente in samenwerking met de wijkoverleggen worden uitgewerkt.
Voor de spelregels van andere participatiebudgetten, bijvoorbeeld t.b.v. themagerichte Initiatieven, worden door de betrokken partners nadere afspraken gemaakt.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3. Hoe gaan het college en de (individuele) inwoner met elkaar om?
Bij de start van het ontwikkelen van nieuw beleid, het bijstellen van bestaand beleid of het voorbereiden van projecten (wegen, woningbouw, onderwijs) wordt door het college en/of de raad in een startnotitie aangegeven op welke wijze betrokkenen/belanghebbenden mee kunnen denken/praten. Daarnaast zijn er afspraken over bijvoorbeeld communicatie:

- De start van ontwikkeling van nieuw beleid en het bijstellen van bestaand beleid wordt bekendgemaakt via de gemeentelijke website en het gemeentejournaal in de Combinatie onder het kopje 'nieuw beleid'.
- Bij het begin van een participatieproces wordt door college en/of raad aangegeven welke randvoorwaarden vaststaan (financiële kaders, bestaande beleidsregels, waar kan men over meepraten)
- Bij elk onderwerp zal vanuit de gemeente een vast aanspreekpunt bekendgemaakt worden.
- Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van een participatieproces worden belanghebbenden geïnformeerd door minimaal een artikel in het Gemeentejournaal en op de website (direct betrokkenen bij bijv. herinrichting straat persoonlijk met een brief benaderen)
- Verslaglegging van de bijeenkomst(en) tijdens het participatieproces worden binnen maximaal twee weken verzonden aan degenen die aangegeven hebben daar prijs op te stellen.
- Betrokkenen worden op vooraf aangegeven momenten of tussentijds waar nodig geïnformeerd over afwijkingen in de planning van onderdelen van het proces.
- Het college informeert en beargumenteert schriftelijk of mondeling wat met de inbreng is gedaan in elk geval na afloop van een proces/project wordt de wijze van participatie met betrokkenen geëvalueerd.

4. Hoe gaan de gemeenteraad en de (individuele) inwoner met elkaar om?
Voor de participatie tussen de gekozen raad en de inwoners van Ridderkerk zijn er voor burgers 2 instrumenten: het spreekrecht en het recht om verzoeken aan de raad te richten (iIn Ridderkerk kennen we niet het geformaliseerde recht van het burgerinitiatief). Daarnaast kan de raad om participatie vragen door dit expliciet bij de startnotitie over een bepaald onderwerp vast te laten stellen. Het staat de raad uiteraard vrij om dit op haar eigen manier in te vullen (dus hiervoor gelden deze spelregels niet).

PARTICIPATIE IS EEN SPEL VOOR IEDEREEN
De afgelopen jaren is het participatiespel in Ridderkerk al veel gespeeld. Maar we weten ook dat veel inwoners (nog) buitenspel staan. Sommige mensen zijn moeilijk te bereiken, zoals jongeren of mensen die weinig tijd hebben om mee te doen. Toch willen deze mensen vaak wel hun mening geven over de werkwijze en dienstverlening van de gemeente. We stellen daarom voor om actief na te blijven denken hoe we ook deze mensen kunnen betrekken en te motiveren tóch mee te gaan doen. Dit kan door het ontwikkelen van andere manieren van participatie zoals een digitaal burgerpanel, thematische panels voor en door jongeren of een burgeradviesraad.

over burgerparticipatie moet je niet praten,
burgerparticipatie, dat moet je doen!

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com